

SEKSUAALVÄGIVALD – NADIA MURAD

Materjali autor: Maarit Jõemägi

KOOLIASTE:	IV kooliaste
AINETUND:	Inimeseõpetuse kursus „Perekonnaõpetus”
LÕIMING:	Ühiskonnaõpetuse I kursus, teemad „Inimõigused” ja „Maailma areng ja maailmapoliitika”
ÕPITULEMUSED:	<ul style="list-style-type: none">• Püsisuhe – õpilane mõistab seksuaalsuhete seotust armastusega ning turvalise ja vastastikku rahuldust pakkuva seksuaalkäitumise põhimõtteid inimsuhetes. <p><i>Eelnevalt on käsitletud tunnis seksuaalvägivald ja seksuaalõiguste teemat.</i></p>
TUNNI PIKKUS:	45 min
ABIMATERJALID:	<ul style="list-style-type: none">• ALLIKAS 1. Nadia Murad• ALLIKAS 2. Nadia lugu• ALLIKAS 3. Iraak• ALLIKAS 4. Seksuaalvägivald• TAUSTMATERJAL. Abiks õpetajale
SISSEJUHATUS: 5 min	Õpetaja esitab kordamiseks küsimused: <ul style="list-style-type: none">• Mis on seksuaalvägivald?• Millised seksuaalsuhted tuginevad nõusolekul? Kirjelda neid.
ÕPPIMINE: I osa 10 min	Õpetaja jagab paari peale ALLIKAD 1-3. <ul style="list-style-type: none">• Õpilased tutvuvad materjalidega• Märgitakse ära kohad, millest ei saada aru. <p>Arutatakse läbi kohad, millest ei saada aru.</p> <p>Õpetaja esitab pärast materjali lugemist küsimused:</p> <ul style="list-style-type: none">• Kellest lugu rääkis?• Kust on Nadia pärit?• Mis juhtus Nadiaga?• Mis on Nobeli rahupreemia?• Mida tähendab ISIS?• Millal sai Nadia Nobeli rahupreemia ja mille eest?• Millega tegeleb Nadia pärast üleelatud?

II osa
15 min

Õpetaja jagab paari peale ALLIKA 4.

- Õpilased loevad selle läbi ning saavad ülesandeks:
 - Miks me saame lugeda juhtunut seksuaalvägivallaks? Sõnasta see.
 - Kirjuta seksuaalõiguste järele antud loost näiteid, kuidas neid oli rikutud.
- Õpilased liiguvad paaris klassis ringi ning vestlevad 3 paariga, kus jagavad oma vastuseid ning vajadusel täiendavad enda omi.

Üheskoos vaadatakse üle, mis õigusi rikuti ja kuidas need loos väljendusid.

KOKKUVÕTE:
10 min

- Õpilased lõpetavad lause ja panevad kirja:
 - „See lugu pani mind mõtlema...”
 - „Mul tekkis küsimus...”
- Õpilased jagunevad kuueliikmelisteks rühmadeks.
- Õpilased jagavad omavahel kirjapandut ning valivad välja ühe nende meelet kõige parema mõtte ja ühe küsimuse.
- Parimad mõtted ja küsimused esitatakse kogu klassile.

TAUSTMATERJAL:

Abiks õpetajale

Väinmaa, Helena. (2017). Seksuaalvägivalla kasutamine sõjarelvana II maailmasõja aegse Berliini ja praeguse Kongo Demokraatliku Vabariigi näitel. Uurimistöö. Akadeemiake, nr 6.

<https://akadeemiake.ee/2017/06/seksuaalvagivalla-kasutamine-sojar-elvana-ii-maailmasoja-aegse-berliini-ja-praeguse-kongo-demokraatliku-vabariigi-naitel/>

ALLIKAS 1:**Nadia Murad (sündinud 1993. aastal Iraagis)**

„I want to be the last girl in the world with a story like mine.” – Ma tahan olla viimane tüdruk maailmas sellise looga nagu minul.

Foto 1. Nadia Murad. Allikas: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/7/7a/Nadia_Murad_in_Washington_-_2018_%2842733243785%29_%28cropped%29.jpg

ALLIKAS 2:**Iraak**

Joonis 1. Allikas: [https://en.wikipedia.org/wiki/File:Iraq_\(orthographic_projection\).svg?fbclid=IwAR1rcWjno7FSHQcwl9XSiObHWaZ-1aguWlZ-BOxODrClYatt68a2dF_SfbJk](https://en.wikipedia.org/wiki/File:Iraq_(orthographic_projection).svg?fbclid=IwAR1rcWjno7FSHQcwl9XSiObHWaZ-1aguWlZ-BOxODrClYatt68a2dF_SfbJk)

ALLIKAS 3:**Nadia Muradi lugu**

Nadia Murad pälvis 2018. aastal Nobeli rahupreemia püüdluste eest lõpetada seksuaalvägivalla kasutamine sõjarelvana. Tegu on südika naisega, kelle islamistlik terroriorganisatsioon ISIS sundis seksuaalorjusesse ning peale põgenemist on Nadia pühendanud end probleemi teadvustamisele üle maailma.

Nadia on pärit Iraagist, kus ta on aktivistina seisnud selle eest, et juhtida maailma avalikkuse tähelepanu seksuaalvägivalla levikule konfliktipiirkondades ning selle laastavale mõjule inimese edaspidises elus. Nadia kuulub jeziidi religioosesse kogukonda, kes usub Jumalasse ja inglitesse ning keda ISIS on nende usu tõttu aastaid taga kiusanud.

Nadia Murad rööviti oma kodukülalt 2014. aastal ning sunniti seksuaalorjusesse ISISi vallutatud Mosuli linnas. Tema koduküla mehed, kes polnud nõus usku vahetama, tapeti, teiste hulgas Nadia kuus venda. Samuti tapeti kõik naised, kes olid vangistajate arvates seksuaalorjuse jaoks sobimatud või liiga vanad, sealhulgas Nadia ema. Seega kaotas naine korraga terve oma perekonna ning lisaks ootas ees seksuaalorjus inimeste juures, kes olid temalt perekonna võtnud.

Nadial õnnestus imekombel põgeneda, kuid ta on oma üleelamisi korduvalt avalikkusele, meediale ja rahvusvahelistele organisatsioonidele kirjeldanud. Ta ütleb, et räägib oma üleelamistest, et suuta ise leida rahu, aidata kõiki neid, kes on midagi sarnast kogunud, ning teha lõpp seksuaalrõhkele kui sõjarelvale. Ta on muuhulgas meediale kogetut kirjeldanud järgnevalt: „Orjaturg avati öösel ja me võisime kuulda ISISe võitlejaid allkorrusel kogu alanud protsessi organiseerimas, nad tegelesid registreerimise ja arvepidamisega. Kui meie tупpa sisenes esimene mees, hakkasid kõik tüdrukud karjuma, see oli nagu stseen plahvatusest. Me ägasime kui haavatud, oksendasime põrandale, kuid see ei peatanud sõdureid. Nad liikusid toas ringi, meid vahtides, sellal kui meie karjusime ja palusime. Nad pöördusid esimesena kõige ilusamate neiude poole toas, küsisid nende vanust, ise samal ajal katsudes ja hinnates neid juukseid ja hambaid. Järgnevalt katsusid need mehed (ISISe võitlejad) meid kõikjalt, nende käed olid meie rindadel ja jalgadel. Meiega käituti kui loomadega. Oli selge, et üks meestest sunnib ka mind endaga kaasa minema. Ma nutsin ja karjusin, tagusin ta käsi. Teised tüdrukud käitusid samamoodi, mitmed proovisid kaitsta oma sõpru või tõmbusid põrandal kerra.”

Samuti on Nadia selgitanud, et miski tema ja teiste tüdrukute röövimises ja seksuaalrõhke kasutamises polnud juhuslik, ISIS oli selle kõik teadlikult planeerinud. Näiteks oli orjastajatele selge, mis teeb ühe neiu vähem või rohkem väärtuslikuks, millised võitlejad väärivad seksorja kui innustust tublide saavutuste eest ning kellele tuleb ise maksta.

Seega on seksuaalrõhke ISISele strateegiline sõjarelv, mille olemuse ja tagajärgede teadvustamisega Nadia Murad üle maailma tegelebki, kirjutades artikleid, raamatuid, andes intervjuusid ning osaledes teemat käsitlevatel konverentsidel ja seminaridel.

ALLIKAS 4:

Seksuaalvägivald

Seksuaalvägivald on igasugune seksuaalvahekord või seksuaalvahekorda astumise katse, soovimatud seksuaalse alatooniga märkused või lähenemiskatsed või muul moel isiku seksuaalsuse vastu sunni abil toimepandud teod teise isiku poolt, sõltumata tema suhtest ohvriga ükskõik millises kohas, sh kodus või tööl vm. (Maailma Terviseorganisatsioon, 2010.)

SEKSUAALVÄGIVALLAKS LOETAKSE

- prostitutsioonile sundimist;
- inimkaubandust seksuaalse ekspluateerimise eesmärgil;
- sunniviisilist pornograafia tootmises osalemist;
- laste seksuaalset ärakasutamist;
- sundabielusid (sh lapsabielusid);
- sunniviisilist rasedust, aborti või steriliseerimist;
- neitsilikkuse tõestamise sundi;
- naiste suguelundite moonutamist (mutilatsiooni) ja muid, peamiselt nais-tevastase vägivalla ilmingud.

SEKSUAALÕIGUSED ON JÄRGMISED:

- omada juurdepääsu parimale seksuaaltervisele, sh seksuaal- ja reproduktiivtervise teenustele;
- otsida, saada ja levitada seksuaalsusega seonduvat informatsiooni;
- saada seksuaalharidust;
- omada austust kehalisele puutumatusesele;
- valida oma seksuaalpartnerit;
- otsustada, kas olla seksuaalselt aktiivne või mitte;
- omada konsensuslikke, turvalisi ja nauditavaid seksuaalsuhteid;
- konsensuslikult abielluda;
- otsustada, kas ja millal saada lapsi;
- kasutada efektiivseid ja ohutuid rasestumisvastaseid vahendeid;
- katkestada turvaliselt rasedust.

Kasutatud allikad:

Eesti Seksuaaltervise Liidu koduleht <https://www.estl.ee/>

